

Ylipainehappihoito (HBO) - vuodeosastopotilaan valmistelu ylipainehappihoitoa varten

Yhteystiedot

Aikuisten teho-osasto, TG3B

- Puhelin: 30784 (HBO-paineistaja ma - su kello 7.15 -15.15)
- Puhelin: 31950 (osastonsihteeri)

Ylipainehappihoidon aloitus

- Hoitajakson aloittamisesta sopivat lähettävän osaston lääkäri ja tehon HBO-lääkäri.
- Kun päätös potilaan hoitajakson aloittamisesta on tehty, lähettävä osasto soittaa ja sopii ensimmäisestä HBO-hoidosta paineistajan kanssa.
  - Jatkossa HBO-yksikkö ilmoittaa vuodeosastolle hoitojen aloittamisajat. Joskus aika voidaan sopia edellisenä päivänä.
- Vuodeosastot hoitavat potilaan itse kuljetuksen HBO -hoitoihin. Halutessaan osastot voivat käyttää apunaan Tyksin potilaskuljetusta.

Aikataulut

- HBO-hoitoja annetaan pääsääntöisesti arkisin klo 7.15 - 15.15 välisenä aikana. Akuutit ja muuten tarpeelliset HBO -hoidot voidaan antaa 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa.
- Sovitut aikataulut ovat HBO-yksikölle tärkeitä, sillä yhden potilaan myöhästyminen viivästyttää muidenkin HBO-potilaiden aikataulua.
- Potilaalle sovitut tutkimukset ja toimenpiteet tulee ilmoittaa HBO-paineistajalle viimeistään edellisenä päivänä, jotta HBO-yksikön päiväohjelma saadaan suunniteltua mahdollisimman sujuvaksi.
- Potilaan äkilliset esteet saapua HBO-hoitoon tai muutokset hoitosarjasuunnitelmaan tulee ilmoittaa HBO-yksikköön mahdollisimman nopeasti.

Valmistelut vuodeosastolla ennen HBO-hoitoja

- Ennen ensimmäistä HBO-hoitoa tulee huolehtia seuraavista asioista:
  - potilaasta on otettu THX-kuva.
    - Hoitamaton pneumothorax on ehdoton HBO-hoidon vasta-aihe.
  - korvalääkäri on tarvittaessa tarkistanut potilaan korvat, jos epäillään korvien paineentasausongelmaa (vrt. lentäminen).
- Potilaan iv-infuusiot on tauotettu ja on varmistettu, että kolmitiehanat ovat hyvin kiinni. Perifeerinen kanyyli on suojattu sidoksella, jottei se tahattomasti hankaa pienen painekammion sisäpintaa HBO-hoidon aikana.
- Ei desinfektioorkkeja painekammioon, koska niissä on alkoholia.
- Potilaalle ei saa laittaa rasvaa tai ihonhoitoöljyä ennen HBO -hoitoa. Rasva saattaa polttaa ihoa happirikkaassa ympäristössä.
- Ennen HBO-hoitoa potilaan on hyvä syödä kevyesti. Jos HBO-hoito on heti aamusta, niin osaston on huolehdittava, että potilas saa jotain syötävää ennen hoitoon tuloa (erityisesti diabeetikot). Kahvin juomista ja tupakoimista tulisi välttää kaksi tuntia ennen ja jälkeen HBO-hoitoa, koska ne heikentävät hoidon tehoa esim. supistamalla verisuonia.
- Potilaan tulee käydä WC:ssä ennen HBO-hoitoa.
- Varaudu auttamaan potilas hoitosängylle yhdessä HBO-paineistajan kanssa.

Vuodeosastopotilaan lääkitys ennen HBO-hoitoa

HBO-hoidon aikana ei ole mahdollista antaa potilaalle lääkkeitä tai iv-nesteitä. Tämän takia potilaan lääkitykset on tärkeää hoitaa etukäteen.

- **Kipulääkitys:** Varmistettava riittävä kipulääkitys, koska hoito kestää noin 2 tuntia ja vamma-alueen kipu voi lisääntyä HBO-hoidon aikana.
- **Rauhoittava lääkitys:** Tarvittaessa, varsinkin ennen ensimmäistä hoitoa.
- **Pahoinvoinnineläkitys:** Tarvittaessa, pahoinvointi voi johtaa hoidon keskeyttämiseen.

Potilaan vaatetus

- Potilaan tulee pukeutua vuodeosastolla HBO -hoitoa varten suunniteltuun valkoiseen tai vaaleansiniseen pyjamaan, joka on 100 % puuvillaa.
- 100 % puuvilla-asuja voi tilata pesulasta vuodeosastoille valmiiksi. Lisätietoja vaatteista saat Turun tekstiilihuollosta.

Potilaan informointi

- Katso lisätietoa Hoito-ohjeet.fi –sivulla olevasta ohjeesta ”Ylipainehappihoito (HBO) - tietoa potilaalle ylipainehappihoidosta”.
- Hoito kestää noin kaksi tuntia, hoidon aikana on mahdollisuus lukea, nukkua, katsella televisiota, DVD:tä tai suoratoistopalveluita (esim. Yle Areena tai Netflix).
- Kammion ulkopuolella on koko hoidon ajan sairaanhoitaja, johon potilaalla on puheyhteys. Yhden hengen kammiossa potilaalla on hoitajaan myös näköyhteys.
- Paineen vaihtelu hoidon alussa ja lopussa tuntuu ennen kaikkea korvissa. Paineen muuttuessa potilaan pitää huolehtia korvien paineentasauksesta. Ilmiö on sama kuin lentokoneen noustessa ja laskeutuessa, sukeltaessa tai ajettaessa junalla/autolla tunnelissa ja vuoria ylitettäessä.
- Opeta potilasta tasaamaan korvien paine. Painetta voi tasata esim. nielaisemalla tai puhaltamalla suljettuja sieraimia ja suuta vastaan poskia pullistamatta ns. Valsalvan manööveri.
- Paineistuksessa kammion lämpötila hieman nousee, lämpötila on noin 22 - 24 astetta. Hoidon loppupuolella paineen laskiessa kammio viilenee.
- Kahvinjuontia ja tupakointia tulee välttää kahden tunnin ajan ennen HBO-hoitoa ja hoidon jälkeen, koska ne heikentävät hoidon tehoa esim. supistamalla verisuonia.

Ylipainehappihoitokammioon ei saa viedä

Painemuutoksen aiheuttaman rikkoutumisvaaran vuoksi:

- kello, korut
- kuulolaite
- piilolinssit (kovat)
- verensokerin mittaussensori
- kuivamustekynä
- lasipullo (esim. juomat)
- testaamattomat tekniset laitteet (esim. älypuhelimet tai tablet -tietokoneet)
- muita, kun painekammioon tarkoitettuja tyynyjä

Tulipaloriskin vuoksi (esim. hankaussähkö):

- alkoholi, käsihuuhte, Easydes, Dermades, partavesi, hajuvesi tai vastaavat
- herkästi syttyvät nesteet
- hiuslakka, geeli, rasvat, huulirasva, hyvin rasvapitoiset haavataitokset
- sytyttimet, tulitikut tai vastaavat
- isot vaippamuovit (housuvaippa voi olla)
- keinokuituiset liina- tai potilasvaatteet, sukkahousut (nylon, raion, polyesteri, yms.)
- hiuslisäke / peruukki

Kammion vauriotumisvaaran vuoksi:

- terävät ja kovat esineet esim.
  - avaimet, kolikot, veitset tai muut metalliesineet
  - sukkuaukot tai virkkuukoukku

Ylipainehappihoitokammioon saa viedä

- silmälasit
- lukemista
- ristisanatehtäviä + lyijykynä
- pieni määrä juotavaa

HBO-hoidon jälkeen

Potilaan tulee välttää kahvinjuontia ja tupakointia kahden tunnin ajan HBO-hoidon jälkeen, koska ne heikentävät hoidon tehoa esim. supistamalla verisuonia.

Hoidon jälkeen väsymys on tavallista ja normaalia. Konsultoi HBO-yksikköä, jos potilaalla ilmenee vuorokauden kuluessa:

- pistelyä tai kipua nivelissä
- kutinaa iholla
- potilas tuntee olonsa muuten poikkeavaksi